

ABONAMENTUL.

Pentru monarhie:

Pe un an 18 cor. 1/2 an
6 cor. 1/4 4-50 fil.

□ □

Pentru străinătate:

Pe un an 24 coroane
1/2 an 12 cor. 1/4 an
6 coroane.

Unirea

INSERTIUNI.

Un șir garmond:
odată 14 fil., a doua
oară 12 fil., a treia
oară 10 fil.

□ □

Tot ce privește foaia
să se adreseze la: Re-
dacțiunea și admini-
strațiunea „Unirea”
în Blaj.

Foaie bisericească-politică. — Apare: Marți, Joi și Sâmbătă.

Vasile Alexandri.

— Cu prilejul aniversării a 25-a dela moartea lui. —

Se împlinește un sfert de veac dela moartea nemuritorului bard dela Mircești.

Serbări înălțătoare s'au aranjat și se aranjază cu acest prilej. La ordinul Mitropolitului-primat s'a ținut în ziua aniversară serviciu divin în toate bisericile din țară, pentru odihna sufletească a poetului, care decenii de-arândul a cântat aspirațiile cele mai înalte ale neamului nostru, cu lira lui multicordă.

Puțini literați se pot mândri cu fericirea de a-și fi „văzut visul cu ochii”, ca marele poet Alexandri. Spiritul lui activ și Musa lui inspirătoare și-au întins mâna frățește, și cel dintâiu a realizat toate visele frumoase ale celei de-a doua. Literatura românească îi va păstra de-apururi locul de onoare, unde l-a ridicat Eminescu, numindu-l „rege al poeziei, vecinic tinăr și fericit” și dl N. Iorga, care în istoria literaturii vorbește într'un capitol întreg de „regalitatea” lui poetică; iar istoriograful au fixat aceleași pagini de aur, pentru patriotul înflăcărat, care a cântat întâia oră unirea principatelor sub stăpânirea lui Cuza-Vodă — și aceasta în o vreme, când coroana princiară putea să fie așezată și pe fruntea lui de poet!

Comorile etern-strălucitoare ale literaturii noastre populare, — dela „Miorița” până la „Mănăstirea Argeșului” și „Înșiră-te mărgărite”, — el ni le-a adunat întâia oră, la jumătatea veacului trecut, când abia lumea străină începuse să-și dea bine seamă de frumuseța ce e ascunsă în produsele literaturii populare: tot atâtea diamante îngroapate în nisip.

Când vitejii principelui Carol au salvat onoarea compromisă a armelor muscălești, asigurându-și

prin eroismul dela Plevna, independența Țării, Alexandri isbutește cu o învingere tot așa de strălucită la Montpellier, să câștige cupa de aur și să fie încununat ca cel mai mare poet al neamurilor latine, prin măstrele lui versuri din „Cântecul gintei latine”.

Și cine a cântat apoi vitejia lui Peneș Curcanul din Vasliu, a Sergentului, a Fraților Ideri; cine a scris Hora dela Plevna și cea dela Grivița?

Veșnic tinărul Alexandri!

Cu tâmpilele încăruntite, dar cu sufletul veșnic tinăr, el a scos sunete măestre din lira lui de aur, încununând cu apoteoză frunțile vitejilor, cari au câștigat cu scump sângele lor, independența Țării.

Regina-poetă Carmen Sylva l-a iubit pentru talentul lui străcitor; l-a îndemnat să toarcă mai departe firul vrăjit al basmelor măestre, pe cari i-le șopteau și ei neconțin undeale gălăgioase ale neastimpăratului Peleş...

Să mai vorbim de activitatea lui ca patriot? Să înșirăm sbuciumul luptelor lui biruitoare, cari l-au ridicat în o vreme la treapta de ministru, ca să-l alunge apoi în exil?

Să spunem ce înseamnă numele lui Alexandri pentru teatrul românesc? Ar trebui atunci să începem de acolo, că literatura noastră nici n'a avut produse dramatice de valoare până la el. Multe din piezele aceste azi au trecut în domeniul istoriei literare, dar câte din ele nu se mențin și azi, secerând aceleași succese ce nu se vor micșora nici odată, ca „Despot” și „Ovidiu”?

* * *

Înainte cu 25 de ani, când cei nouă curcani din Vasliu și cu sergentul zece, au scoborât în groapă

sicriul lui Alexandri, lumea românească a isbucnit în hohote de plâns.

Azi, după un sfert de an, nu mai avem lacrimi în fața mormântului dela Mircești, căci azi înțelegem mai bine, ca înaintașii noștri, că Alexandri n'a murit, ci el trăiește și azi, și va trăi câtă vreme se va vorbi pe pământ în dulcea noastră limbă.

El a trecut la nemurire.

Și din înălțimea lui regală, privește cu un zimbet fericit — cum a avut totdeauna în viață — la recunoștința urmașilor, cari își depun omagiile la mormântul lui.

Și-atunci duhul lui transfigurat, exclamă pentru a doua oră cuvintele mărețe din „Sentinela română”:

— *Venit-am și am învins!*

Deputațiunea omagială la Măiestatea Sa.

Discursul contelui Tisza.

Prim-ministrul contelui Tisza, prezentându-se în 2 crt. în fruntea deputațiunii omagiale în fața Măiestății Sale Regelui în castelul din Schönbrunn, a rostit următorul discurs:

*Măiestatea Voastră cesară și regească!
Stăpânul nostru preagrațios!*

Urmând șoptei inimii noastre, ne prezentăm în fața Măiestății Voastre. Inimile noastre sunt pline până în margini de sentimente de credință, de omagiu și de iubire recunoscătoare. Aceste sentimente sfinte moștenite dela strămoșii noștri, le-a potențat până la fanatism faptul, că suntem conștii de tot ce Măiestatea Voastră a făcut pentru noi în decursul vieții Sale binecuvântat de îndelungate, consacrată pentru binele poporului, și pe cari sentimente, impresunile înălțătoare ale timpurilor mari de astăzi, cu o putere elementară ne face să le dăm expresie din adâncul sufletului nostru.

A trecut deja un an de când ne luptăm luptă pe moarte și pe viață cu forța preponderantă a patimilor păcătoase răscolite în contra noastră. Căci asupra noastră au năvălit din toate părțile lumii toți aceia, cari luând drept slăbiciune dragostea noastră

de pace, au crezut că a sosit timpul pentru nimicirea noastră. Pericolul a fost mare și uriașe problema, care ne așteaptă, așa că numai cu încordarea întregii noastre puteri și cu prețul unor grele jertfe am putut să ne luptăm cu toate. Ne-am încordat puterile și necunoscând șovăirea, demni de națiunile amenințate în existența lor, dar cari vreau să trăiască, iarăși și iarăși ne-am dus în luptă floarea puterii noastre.

Aceste pierderi le-am suportat, amintirea sfinților noștri căzuți în luptă o împrejmuiim cu o evlavie sfântă, i-am jelit, dar nu ne-am prăbușit sub greutatea loviturilor grele, cari au ajuns pe singuratici și pe familii, căci doar e în pericol patria, și patriotul trebuie să-și jertfiască totul fără murmur. Insufiețiți de aceste sentimente, am primit lupta, care ni-s'a impus. Aceasta ne-a întărit sufletul, ne-a oțelit brațul și în mijlocul tuturor încercărilor, tot de aceste sentimente e pătruns și azi atât soldatul, care se luptă în tranșee, ca și soția, copiii și părinții, cari acasă sunt îngrijorați de soțul, tatăl și copilul lor. Fiecare simte, că trebuie să stea la postul său și la post stă fiecare. În focul încercării, curățite de orice șgură, strălucesc virtuțile patriotice ale națiunii maghiare și croate. Pentru aceasta nu ne-a lăsat pe noi Dumnezeu și dacă astăzi, în pragul anului al doilea al acestui îngrozitor războiu mondial, trupele noastre învingătoare, urmărind tot mai departe de granițele patriei noastre, bat armata nenumărată a colosului dela nord, dacă atacul mișelesc al asasinului, care a voit să lovească în spate pe pretinul său ajuns în năcaz, s'a înfrânt în tăria de stâncă a părții relative mici a forței noastre armate, dacă după atâtea primejdii și lupte distrugătoare putem privi cu conștiința mândră în trecut și cu speranțe pline de încredere în viitor, pentru toate acestea lui Dumnezeu să-i aducem în prima linie laudă și mărire.

Dar apoi ne permite Maiestatea Voastră să ne îndreptăm privirea recunoscătoare și spre acel binevoitor al nostru, a cărui inimă de tată ne-a înțeles, care a recăpătat întregitatea și libertatea milenară a statului maghiar, dându-i un loc demn în monarhie și prin aceasta delăturând complicațiunile de secol, a clădit temelile unui viitor mai frumos și mai fericit.

Acum putem vedea, și acum putem și cu siguranță că ce s'ar fi ales de noi, dacă furtuna evenimentelor mondiale, cari s'au răscolit asupra noastră ar fi aflat monarhia lipsită de această întinerire internă, căci această probă de forță susținută triumfător de fapt susține întreagă momentuositatea acestei nouă epoci. Am fost tari pentru că am putut să fim una; contrast adânc tăietor nu a mai ridicat între noi zid de despărțire și ceea ce s'a părut a fi contrast între micile năcazuri, lupte și frecări ale vieții de toate zilele, au dispărut toate ca prin farmec la știrea pericolului comun. Astfel am ajuns sufletește mai aproape unii de alții. În sinul națiunii maghiare a încetat gâlceava de partid, deosebiri de confesiune și de naționalitate au fost date la o parte, Clasa muncitorilor maghiari își ia partea, în emulație nobilă cu ceilalți, din pericolele acestui războiu și în apărarea eroică a patriei concetățenii noștri nemaghiari, cari se țin de diferitele rase, luptă umăr la umăr cu același credință. Aceasta e o manifestare înălțătoare a solidarității omenesti și patriotice, care trebuie să delătore pe veci multe bariere despărțitoare, și spre binele și fericirea tuturor trebuie să ne lege cu legături mai strânse de încredere și de dragoste. Pe câmpurile de luptă, încunjurate de strălucirea gloriei comune și udate cu sânge comun, ne-am întâlnit unii cu alții și gloria comună a luptelor grele și jertfele comune din nou ne-au făcut tovarăși cu națiunea soră croată.

Fidelitatea și vitejia maghiară și croată strălucște tot într-o formă, iar în sufletele noastre se reîmpropășează și în trupurile noastre se renouesc cele mai frumoase amintiri ale trecutului nostru critic. Laolaltă am apărat tronul și patria în secolii grei ai pericolului, care venia din răsărit, laolaltă să le apărăm și acum pe amândouă în fața uriașului dela nord, care amenință să ne măture, laolaltă ne prezentăm în fața Maiestății Voastre, căci una suntem nu numai în fidelitatea de supuși, ci și în sentimentele sfinte ale prețuirii reciproce, a încrederii și a alipirei.

Să simțim, că ne ținem laolaltă și în bine ca și în rău suntem părtașii aceleiași sorți. Pentru exprimarea omagiului nostru față de preagratișul nostru stăpân am venit cu bucurie în Capitala și rezidența celui alt stat al Maiestății Voastre. Războiul acesta ne-a arătat că și aici suntem între frați, a căror cea mai sfântă datorie e apărarea reciprocă și cari numai în dezvoltarea cât mai liberă a forței reciproce își pot căuta fericirea.

Proba cea mare de forță a pericolului comun, a luptei comune pe moarte și pe viață, a arătat și în relațiile dintre cele două state ale monarhiei, că orice aparență de despărțire e numai la suprafață, dar în adâncul lucrurilor trăiește conștiința de a fi avizați unii la alții și în clipa de lipsă ea s'a și manifestat triumfător. E ca și când numai dragostea aceea de părinte ar fecunda sufletul popoarelor și ar trezi în ele ecoul, care din sufletul Maiestății Voastre se revărsă asupra fiecărui supus. Neînțelegerile și contrastele cari au despărțit popoarele Maiestății Voastre de multori au putut să cauzeze durere inimei Voastre părintești. Lăudată să fie prevedința divină; acum în momente de încercare Maiestatea Voastră îi poate vedea uniți într'un sentiment înăl-

FOIȚA.

Vasile Alexandri.

— La 25 de ani dela moartea lui. —

În Țară s'a pornit un impunător pelear de pietate la mormântul aceleia care a fost și este Vasile Alexandri. După douăzeci și cinci de ani toate inimile se vor înflora din nou de cuvântul poetului, acordurile lirei lui vor face din nou din mii de suflete cu gândiri și preocupății atât de deosebite, un singur suflet.

Noi vom auzi de-aici din colțul acesta depărtat murmurul de admirație și în toate cătunele, în cari trăiește suflet românesc, se va deschide cartea de poezii a lui Alexandri și vom ceti ca într-o scriptură a sufletului românesc, cu pietate, cu emoție și lacrimi în ochi.

Căci Vasile Alexandri nu este numai al vostru și al granițelor voastre, el este al întregului neam, el este al sufletului românesc, el e preotul tălmăcitor cu atâtea măiestrie a gândurilor și idealurilor, cari pulzează cu o putere irezistibilă în sufletul românesc. El este una din cele mai mari intrupări a sufletului nostru al tuturor: artist creator, părinte al versului românesc

și boer cu atâtea devoție pentru Țară, cum abia cred să mai fie altul în analele istoriei românești.

*

Alexandri e artist în înțelesul cel mai strict al cuvântului. Să ni să arete cine înainte de el a fost mai mare ca el și să se recunoască cu mândrie, că puțini sunt cari se pot înșira alături de el în toată literatura noastră. Pe care strună și în care inimă românească a răsunit mai clară și clasică limba românească? Și cine a fost acela, care a scris *intâia* limbă românească adevărat dulce și românească, limba de sărbătoare a minunatelor cântece dela țară? Alexandri e ca un uriaș fluviu, care erumpând cu putere elementară din munți a desfăcut o largă alvie graiului literar românesc, și pe țârmurii *acestui* fluviu a crescut strălucitoarea podoabă a limbii noastre literare. Adevărat Vasile Alexandri este părintele versului românesc, întâiul care a „cununat doina din dumbravă” cu sufletul de mare artist, și a înfrățit versul românesc cu gloria vulturului ce plutește în zări amețitoare. Sufletul său de mare artist a găsit instinctiv straiul adevărat și cel mai strălucit al limbii, în care să-și cânte în cântarea sa sufletul neamului său. Acest fapt ar ptea rămânea singur, un titlu de glorie pentru bardul dela Mircești. Dar Alexandri nu numai că a aflat aceasta comoară neștinută,

ci ca un adevărat artist, a scris în această limbă poezii, cum puține s'au scris în literatura noastră. Cântecele lui clasice se știu pe de rost, unele din ele sunt gloria versului românesc, care a dus numele de român mai cu succes peste granițe decât vitejia legendară a dorobanților și roșiorilor. Dar Alexandri nu e numai părintele versului românesc, el e părintele prozei și al teatrului și a tot de ce aveam lipsă. Poet, prozator și dramaturg Alexandri prin aceste trei calități ocupă un loc de cinste între scriitorii mari ai literaturii universale. Nu se poate argumenta tot cuvântul scris aici, căci nu cade în noastra de activitate să o facem aceasta, credem însă că nu este nime, care să nege cele ce le zicem că: Alexandri este una din cele mai mari intrupări ale sufletului per exelentiam românesc, pe care l-a fermecat începând dela firul de iarbă din codrii românești, până la cele mai zguduitoare evenimente, tot ce a frământat acest suflet românesc și a cărui suflet și liră s'au ridicat în cântarea aspirațiilor lui, până la cele mai amețitoare înălțimi artistice.

*

Pe cât de mare artist și poet a fost Alexandri pe-atât de mult și-a iubit neamul și țara. Când împrejurările au cerut așa lira lui regească a fost schimbată cu arma cuvântului cumpănit și serios și totdeauna cu

țater în jurul tronului. Făgăduind, că nici după trecerea acestor timpuri mari nu ne vom uita învățăturile ce ni-le dau ele, să binecuvântăm pe bunul Dumnezeu, care ne-a îngăduit ca Maiestatea Voastră să poată ajunge înfăptuirea operei glorioase a vieții Voastre. În luptele acestor vremuri mari încă îl rugăm să țină pe Maiestatea Voastră, pentru epoca binecuvântată a păcii onorabile, care va urma după sfârșitul glorios al acestei lupte mari, pentru binele și fericirea popoarelor Maiestății Voastre.

Nota României către puterile centrale. „M. N. Nachrichten“ publică următorul comunicat al agenței „Reuter“: În declarația trimisă de guvernul român puterilor centrale în chestia prohibirii transportului de muniții și armamente Turciei, se spune, că guvernul român va păstra neutralitate strictă. La ținuta aceasta guvernul român e deobligat în urma faptului, că între Turcia și Italia a izbucnit războiul.

Posibilitatea retragerii guvernului român? București, 6 Septembrie. — Ziarele de azi de aici, se ocupă cu insistență de o criză în sânul guvernului român, și de posibilitatea ca ministerul liberal Brătianu să fie înlocuit de un guvern conservator Carp—Titu Maiorescu—Marghiloman. Ziarul „Draptatea“ arată că indiferent din ce sursă se lansează șvonurile cu privire la apropierea unei crize interne în România, un lucru e sigur că azi chestiunea aceasta este obiectul de discuție al cercurilor politice de aici.

Ziarul conservator-democrat „Acțiunea“ anunță că o împăcare a intervenit între d-nii

efect. Alexandri n'a avut altă țință în toată viața decât ca la moartea sa, cu deplină mângâiere să poată exclama, cum cu toată mângâierea a și putut

„De-acum pot să mor ferice
Astăzi lumea ne cunoaște, Român
[zice, viteaz zice“.

Cine va ceti toată sfortarea uriașă a lui Alexandri, toată lupta nebilă pentru pământul și poporul românesc va mărturisi că Alexandri este un Atlas al generației binecuvântate dela 48 încoace pe umerii căruia s'au apăsate toate enormele greutăți prin cari treceau cele două principate surori învrăjbite și că el e acela căruia i-s'a dat de chiar pentru vrednicieile sale să cânte aceea minunată „Horă a Unirii“ care s'a cântat de-atâtea ori și care nădăjduim va răsună încă, pomenind numele, talentul și dragostea de țară a bardului, care nu numai a scris aceea Horă ci a lucrat mai mult ca să se poată scrie.

Sub toate respectele Alexandri este aceea puternică personalitate care se ridică ca un Ceahlău din mijlocul generației din jumătatea a doua a secolului trecut, ridicând prin mărirea sa, mărirea acestui popor zmerit și umilit, dar plin de viață ce nu se poate înăbuși, arătând lumii strălucirea sufletului românesc neștiut și neînțeles, prin strălucirea orbitoare a sufletului său.

De aceea e Alexandri și acum și pentru totdeauna va fi al nostru. De aceea scrisul lui va rămânea pentru noi toți ca întâia carte adevărată și de mare valoare a scriiturii sufletului românesc. În toată slova și cuvântul trăiește sufletul românesc, care ni-e atât de drag tuturor și fiecare slovă va rămânea ca un izvor curat de viață din care viață se va da sufletului nostru.

*

Fie-ne deci permis la acest praznic al sufletului românesc să uităm durerea ce ne împrejmuie, să ștergem lacrimile ochilor noștri întunecați de viforul războiului, să privim o clipă în fața acestui soare și umplându-ne privirile de nouă lumină, să încununăm în strălucirea privirilor pline de nădejdi mari, mormântul aceluia, a cărui viață a fost o nădejde izbândită și o credință adevărată în învingere.

Întâiul profet care nu s'a înșelat viziunile de lumină în ce privește soarta neamului său, va binecuvânta impunătorul pelerinaj al al tuturor aceluia cari vin la mormântul bardului să mărturisească aceeași credință și să spună la mormântul lui, că poate profețiile lui se vor împlini mai repede decât cum însuși a crezut.

Carp—Maiorescu—Marghiloman în vederea apropiatei lor veniri la putere. Raporturile între dl Maiorescu și Carp au fost întrerupte dela formarea guvernului de colaborare Titu Maiorescu—Take Ionescu dela 1913.

„F. P. R.“

Corespondență din Munții-Apuseni.

(Continuare.)

La anul 1908 școala veche e dificultată a 3 oră, deci să fac pregătiri ca să se facă alta nouă.

Poporul e gata de jertfă și cu aproape 15 mii coroane, edifică o școală nouă modernă, acoperită cu pieu cu 3 sale mari de propunere 1 ambit și 1 cancelarie școlară.

La aceasta află preotul L. Nicoră în 1908 două puteri didactice, cărora le asigură din repartitie salarele întregi încă în 1909; solvind poporul anual pentru susținerea școlii pe lângă lemnele focale date în natură de atunci anual 3120 cor. repartitiune.

Învățătorilor le asigură quartire frumoase și mai comode, ca preoților și anume învățătorului Iuliu Coroiu îi reparează radical quartirul docental cu 1000 coroane; iară docentului Aurel S. Micu îi închiriază cu 200 cor. cel mai frumos quartir din sat.

Toate quartirele sunt aproape de școală și cu superedificatele necesare și prescrise în lege.

Cu ajutorul acestor doi învățători harnici să fac progrese mari în privința deșteptării poporului din această comună.

După-ce de mai înainte a fost o reuniune de cântări și muzică cu statute aprobate de ministrul de interne în cadrul căreia s'au aranjat teatre împreunate cu concerte, se construiește o bină teatrală, care costă aproape 250 cor.

Membrii activi ai reuniunii în scurtă vreme — feciori și fete — să organizează din nou și sub conducerea ambilor preoți formează cor cu 6 și cu 4 voci în cari cântă și preotul L. Nicoră, țari apoi să întrec a lăuda pe Dumnezeu în sf. Biserică în Dumineci și sărbătorile.

Se mai aranjează de 2—3 ori pe an producțiuni teatrale împreunate cu concerte la cari iau parte inteligenți și popor din jur și sat — din venitul lor să augmentează fondul Reuniunii — dar mai ales prin ele să cimentează dragostea frățescă între conducători și tineret, încât serile de pregătire pentru concerte și teatre devin celea mai plăcute pentru toți.

Se mai aranjează și teatre școlare, cu băieții de școală, cărora apoi li-se împărtășc daruri în seara primă de Crăciun.

S'a comandat la școală cu ajutorul Reuniunii de cântări un schioptikon în valoare de 600 cor., care se solvește și achită în mare parte din colectele făcute cu ocaziunea prelegerilor publice aranjate pe sate tot de acești harnici învățători în frunte cu preotul L. Nicoră.

De acestea s'au aranjat multe și des. Tot mai tare sunt chemați preoți și învățători prin satele învecinate cu „mașina“ care arată momente din viața Domnului nostru Isus Hristos în 100 chipuri sau combate păcatul beției — sau prezintă cutremurile de pământ și aeroplanelle cu 100 chipuri. Să deicde apoi înființarea orhestrei cu tineretul.

Preotul L. Nicoară face rând de 600 cor. și să comandă 10 violini, 1 brăci, 1 cello, 1 gurdună, 1 piccolo, 1 flaută și harnicii învățători să pun pe munca. În scurtă vreme orchestra din sat ia locul orchestrelor străine aduse cu bani scumpi la producțiunile Reuniunii — și bani adunați o parte să folosească pentru replătirea banilor imprumutați; azi capitalul aproape e replătit — iară alta se dă pentru lipsele sf. Biserici.

Preotul L. Nicoară nu să oprește aci. La școală se simte lipsa unei învățătoare. Face deci pașii de lipsă și în 1913 se deschide al 3-lea post cu ajutor de stat și încă așa, că parohia dă numai 100 cor., cuartirul și relutul de grădină.

Lângă cei doi învățători harnici se alătură o învățătoare harnică — fică de preot — Lătitia Bugner. Munca se începe mai cu zor.

Învățători conștii de chemarea lor cercetează în fiecare Sâmbătă din timpul de iarnă un curs de lucru manual (slöjd) în Abrud — remunerându-se spesele căii lor din cassa școlii, iară la finea anului școlar 1913/14 să poate dea aranja prima expoziție școlară din lucrul de mână făcut de învățători, elevi și fetițe în Cancelaria școlii.

Cancelaria școlară devine pentru câte-va zile locul cel mai cercetat al poporului — preoții adunate în Bistra pentru exerciții spirituale și a învățătorilor din tract veniți la sinod, rămânând tot preamulțamiți de munca prestată de corpul didactic.

(Va urma.)

Războiul european.

Budapesta, 5 Sept. (Oficial).

Frontul răsesc. Rușii opun rezistență îndârjită în Galiția de est și Wolhinia. La frontiera Basarabiei a eșuat un atac răsesc, am împrăștiat mai multe divizii. Spre ost de gura Siretului, rușii aruncând mase mari de ostași, au pătruns în pozițiile noastre, dar în lupte piept la piept i-am respins, ei au pierdut mai mulți ostași, dintre cari o parte i-am făcut prizonieri. Trupele aliate spre vest de Tarnopol au ocupat cu asalt pozițiile estinse ale inamicului. Spre ost de Brody și în Wolhinia cucerim teren. Trupele austro-ungare în timpul din urmă au prins 30 ofițeri și peste 3000 ostași ruși. Pe claustrul dela Budzanowo de câteva zile e arborat drapelul de Genf. S'a constatat că rușii vreau să uzeze claustrul de punct de operație, și nu ne vom surprinde, că comunicatele rusești vor anunța bombardarea din partea noastră a acestui claustru. Inamicul aici abuzează de dreptul internațional, ceea ce nu va influența asupra strategiei noastre.

Frontul italian. Pe platoul dela Doberdo eri italienii au dezvoltat o activitate vie, dar nesuccesă. După ce au bombardat unele zone cu tunuri de diferite calibruri, în orele de înainte de amiază au încercat eșiri spre vest de San Martino, pe cari eșiri le-am respins, artileria noastră a făcut inamicului mari ravagii. Spre seară duelul

de artilerie a fost mai violent, nu peste mult a încetat, urmându-le atacuri de cavalerie, cari toate au eșuat, cu pierderi imense pentru inamic. În Tirolul sudic am respins două divizii, cari au atăcat pozițiile noastre dela Marco.

Berlin, 5 Septembrie. (Oficial).

Frontul apusean. Evenimente marcante nu au obvenit.

Frontul estic. Numărul prizonierilor dela Grodno trece peste 3600. Armata generalului Galwitz a respins pe inamic spre sud de Meribowo, au prins 520 ruși. Armata lui Bothmer a ocupat cu asalt toate pozițiile rusești dela Sireth.

Budapesta, 6 Sept. (Oficial).

Frontul răsesc. La frontiera Basarabiei și ost de gura Siretului rușii eri au refăcut atacurile violente, inamicul a fost respins pretutindeni având grele pierderi. Luptele de pe frontul Siret și vest de Dubno și activitatea strategică s'au mai imoiat. În jur de Tarnopol am smuls dela ruși poziții fortificate. Spre ost de Lucht prin atacuri cucerim teren. Trupele austro-ungare au respins pe ruși și din ultimele poziții dela Putilowka.

Frontul italian. Italienii pe frontul maritim și în Carintia nu au dezvoltat activitate strategică. După o pauză lungă italienii au început duela de artilerie în regiunea Kreuzberg Sattel și au încercat, prin mai multe puncte, să se apropie de pozițiile noastre, lupte de cavalerie încă nu s'au dat.

Berlin, 6 Septembrie (Oficial).

Frontul apusean. Evenimente marcante nu sunt. Pe drumul Menin—Ypern am împușcat un biplan inamic.

Frontul estic. La armata generalului Hindenburg începând dela marea de est până la ost de Grodno, situația e neschimbată. Trupele arhiducelui de Bavaria, Leopold au ajuns spre sud de Wolkowisk. Atacurile armatei generalului Mackensen progesează.

Frontul sud-estic, evenimente esențiale nu au obvenit.

Diverse.

Inscrierile la institutul pedagogic din Blaj s'au ținut în 1, 2, 3 Septembrie. S'au înscris în cursul I 32, II 22, III 20, IV 9. Sunt prenotați de toți până la 87 elevi. Luni 6 cit. a avut loc invocarea Spiritului sfânt, după care s'a început cursul regulat al prelegerilor.

† **Vaszary Kolos.** În zilele trecute a murit la Balatonfüred fostul primat ungar, Vaszary Kolos. Defunctul, până a ocupa postul de primat, a predat ca profesor studiul istoriei la gimnaziul din Esztergom. Pentru meritele câștigate pe terenul instrucției, regele l-a onorat cu ordinul de cavaler Francisc

Iosif. La anul 1891 a fost denumit de primat ungar. Activitatea lui politică se începe cu cele mai aspre proteste contra introducerii legilor civili în biserică, dar nu a izbutit, ele s'au introdus în 1895. Ca primat a edificat în Budapesta, mai multe biserici catolice, a înființat societate caritative. În 1912 a abzis de oficiul de primat petrecându-și restul zilelor în vila dela Balatonfüred, unde a și repausat.

Mulțămîta publică. Pentru Masa studenților din Blaj au contribuit: Dr. Simeon Tamaș, avocat Hida 50 cor.; Vasile Barluțiu teolog au. III. Sibiu 2 cor. Primească sincere mulțămite. *Diracțiunea gimnazială.*

Muniții rusești pentru Sârbia. Comanda militară rusească transportă zilnic pe Dunăre mari cantități de muniții pentru Sârbia.

Țarul despre situație. În consiliul de războiu, Țarul a declarat următoarele: Momentele sunt grave, stăm înaintea unei încordări extraordinare. Singura datorință imperativă ne este să alungăm inamicul de pe pământul patriei. Pentru aceasta ni-se impune să prevedem pe deplin armata.

Nu rețineți bucatele de prisos! Cumpărăriile de cereale, direct dela producții, pentru trebuințele consumului, precum se știe, sunt admise numai până la 15 Septembrie a. c., după care termen va putea face cumpărări de cereale, exclusiv numai societatea pentru produse de războiu întemeiată de guvern, care societate are și drept de sequestrare asupra rezervelor de cereale ale producțiilor.

Producții noștri, poporul nostru dela sate vor lucra deci în interesul lor propriu, dacă nu vor reține pentru mai târziu prisosul lor de bucate, așteptând prețuri mai bune, ei vor scoate la vânzare până la 15 Septembrie a. c. rezervele, ce întrec trebuințele lor casnice și gospodărești, căci prețul cerealelor nu numai nu va mai crește, ci din contră va scădea, iar în caz de sequestrare pe seama societății pentru produse de războiu, aceasta are chiar dreptul a le plăti cu un preț redus, cu K. 1 — sub prețul maxim fixat de autorități

„R. E.“

Necrolog. † Valeriu Kiss, după un morb greu, provăzut cu st. sacramente a muribunzilor s'a dat nobilul suflet, la 24 Aug. a. c. în Értarcsa, în etate de 49 ani și 24 ani al preoției.

Osămintele defunctului iubit s'au astrucut în 26 Aug. în cimiteriul gr. cat. din Értarcsa.

Odihnescă în pace!

Poste Administraționale.

Am primit și chitană abonamentele dela: *Berettyófaros* pe 1915. — *Batarcs* pe 1915 sem. 2-lea. — *Oláhzentgörgy* pe 1915 sem. 2-lea. Vă rugăm a regula și restanța de pe trecut. — *Giurgieu* pe Iulie-Sept. 1915. — *Veseuş* pe 1914. — *Silvaşul de jos, Târcz* pe 1915 sem. 2-lea. — *D. V. Bistrița* pe Iulie 1915. — *Dr. T. M. Dés* pe 1/11 1913—31/12 1915 și abonamentul anului acestuia pentru zece spitale cu ostași români răniți. Primiți adâncă mulțămite. — *Ofic. diecea. Lugos*, restanța B. D. pe 1/7 1910—1/4 1913.

Proprietar, editor și Redactor responsabil: **Augustin Gruția.**